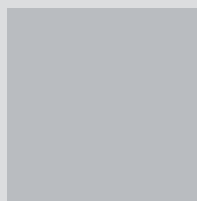
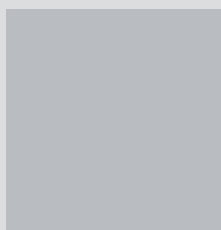

Władysław Sikorski

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

**BIOGRAFIE
WYSTAWY
ELEMENTARNE**

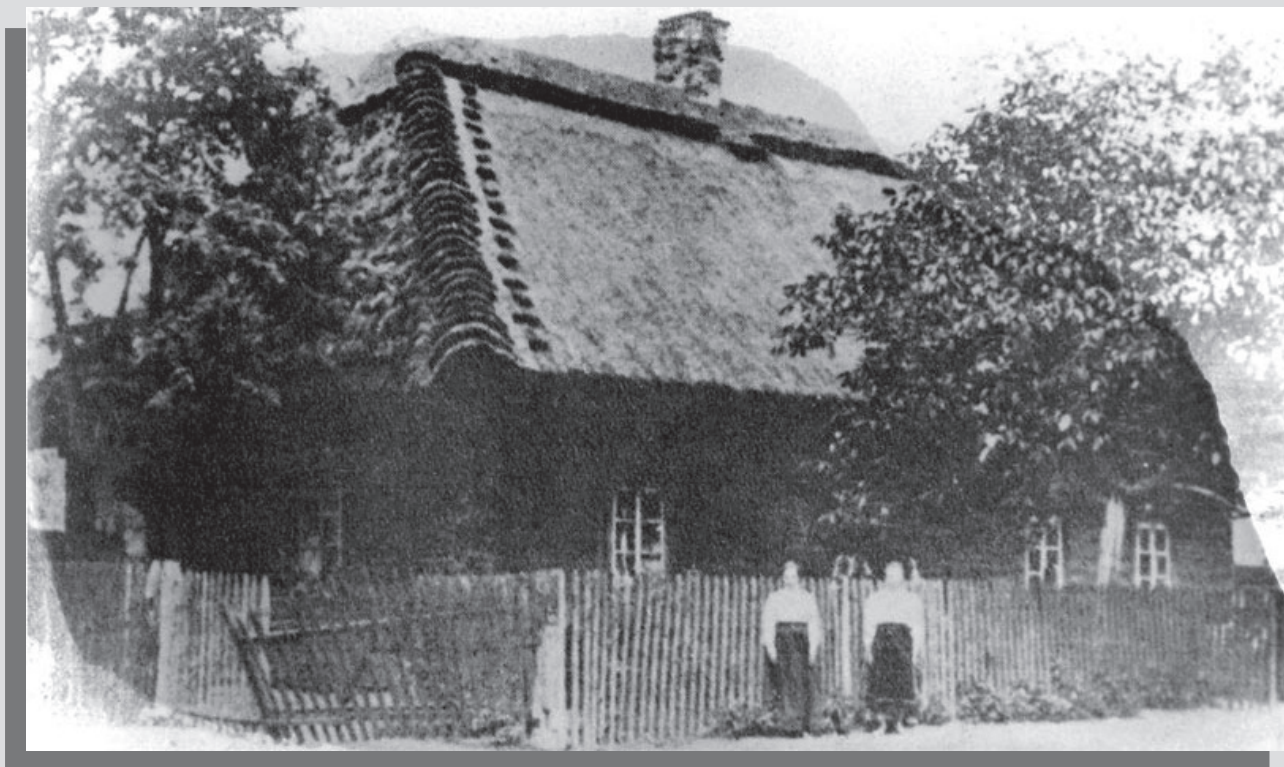

Szlaki Nadziei
Odyseja Wolności

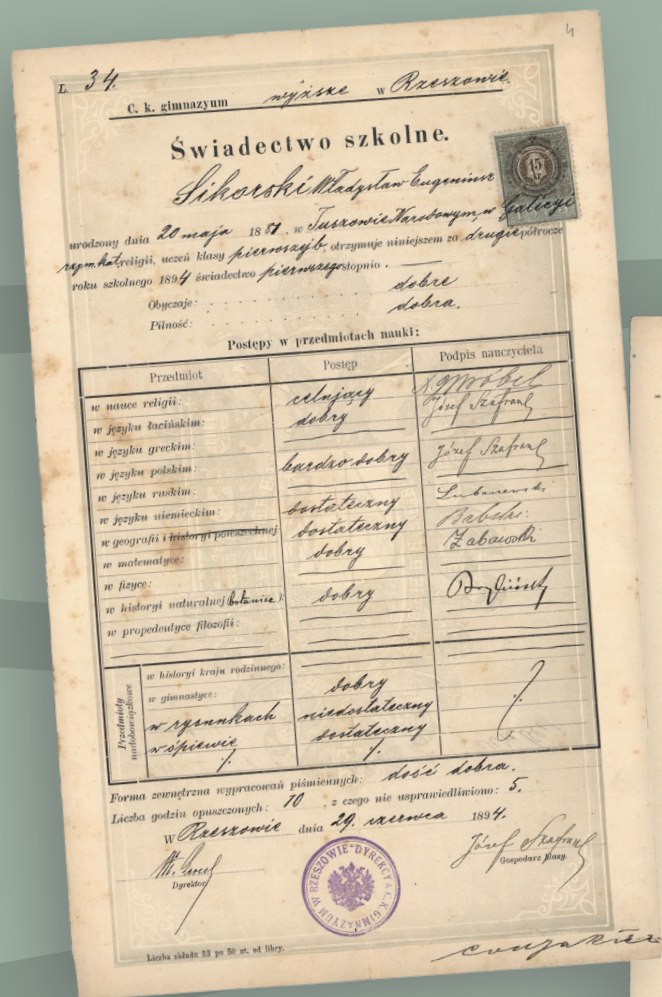

Młodość

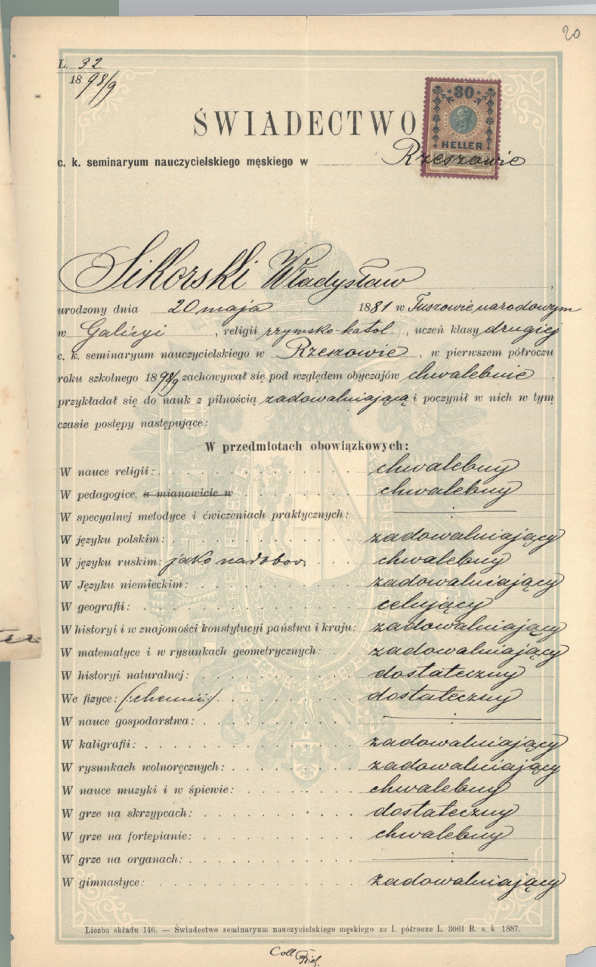
Władysław Eugeniusz Sikorski urodził się 20 maja 1881 r. w Tuszowie Narodowym, był jednym z czworga dzieci Tomasza i Emilii. Po śmierci ojca wraz z całą rodziną przeniósł się do domu w Hyżnem. Po ukończeniu szkoły ludowej, kontynuował naukę w Rzeszowie w Cesarsko-Królewskim Wyższym Gimnazjum, a następnie w Seminarium Nauczycielskim Męskim gdzie szybko zwrócił na siebie uwagę dyrektora seminarium Juliana Zubczewskiego. Ten przyjął go do swojego domu i rodziny, dając mu tym samym doskonałe warunki do nauki i dalszego rozwoju. W 1899 r. wraz z rodziną Zubczewskich Sikorski przeniósł się do Lwowa, gdzie w 1902 r. zdał maturę w Cesarsko-Królewskim Gimnazjum Klasycznym im. Franciszka Józefa.

↑ Dom w Tuszowie Narodowym, w którym urodził się Władysław Sikorski.
 📍 Centrum Pamięci Generała W. E. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym

↔ Świadectwa gimnazjalne Władysława Sikorskiego.
 📍 AAN

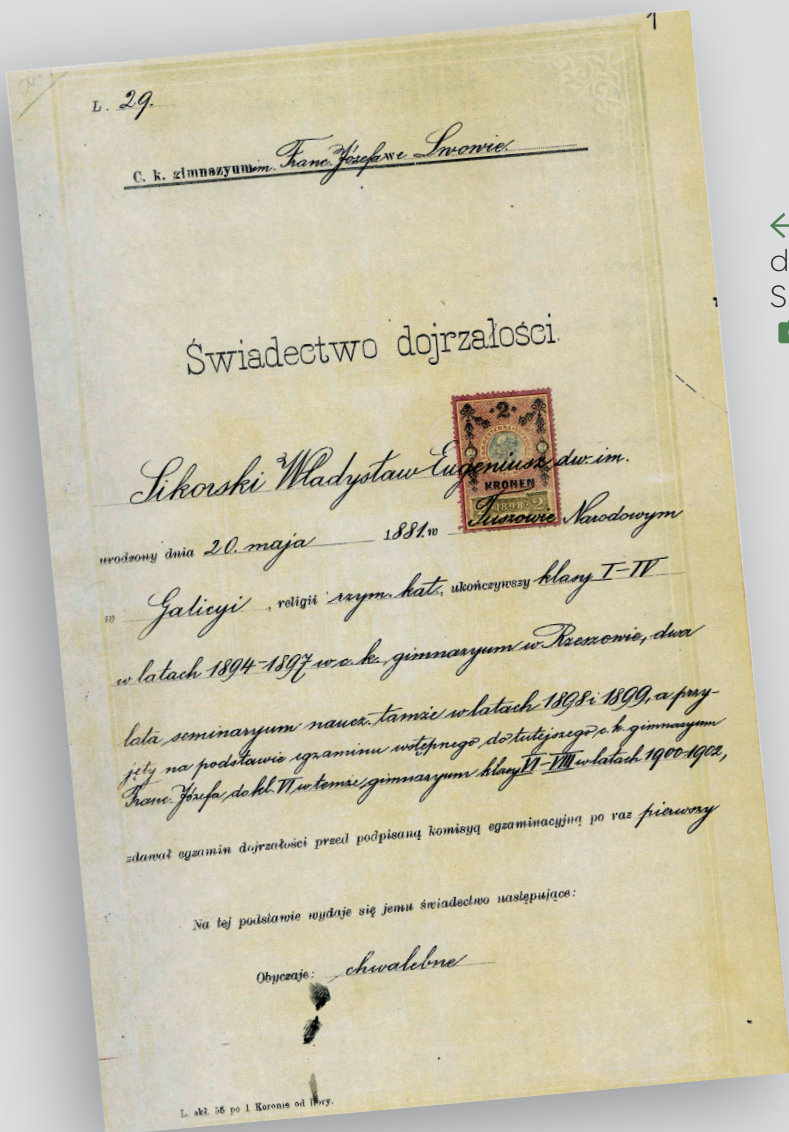
↑ Władysław Sikorski uczeń gimnazjum.
 📍 Centrum Pamięci Generała W. E. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym

INSTYTUT
 PAMIĘCI
 NARODOWEJ

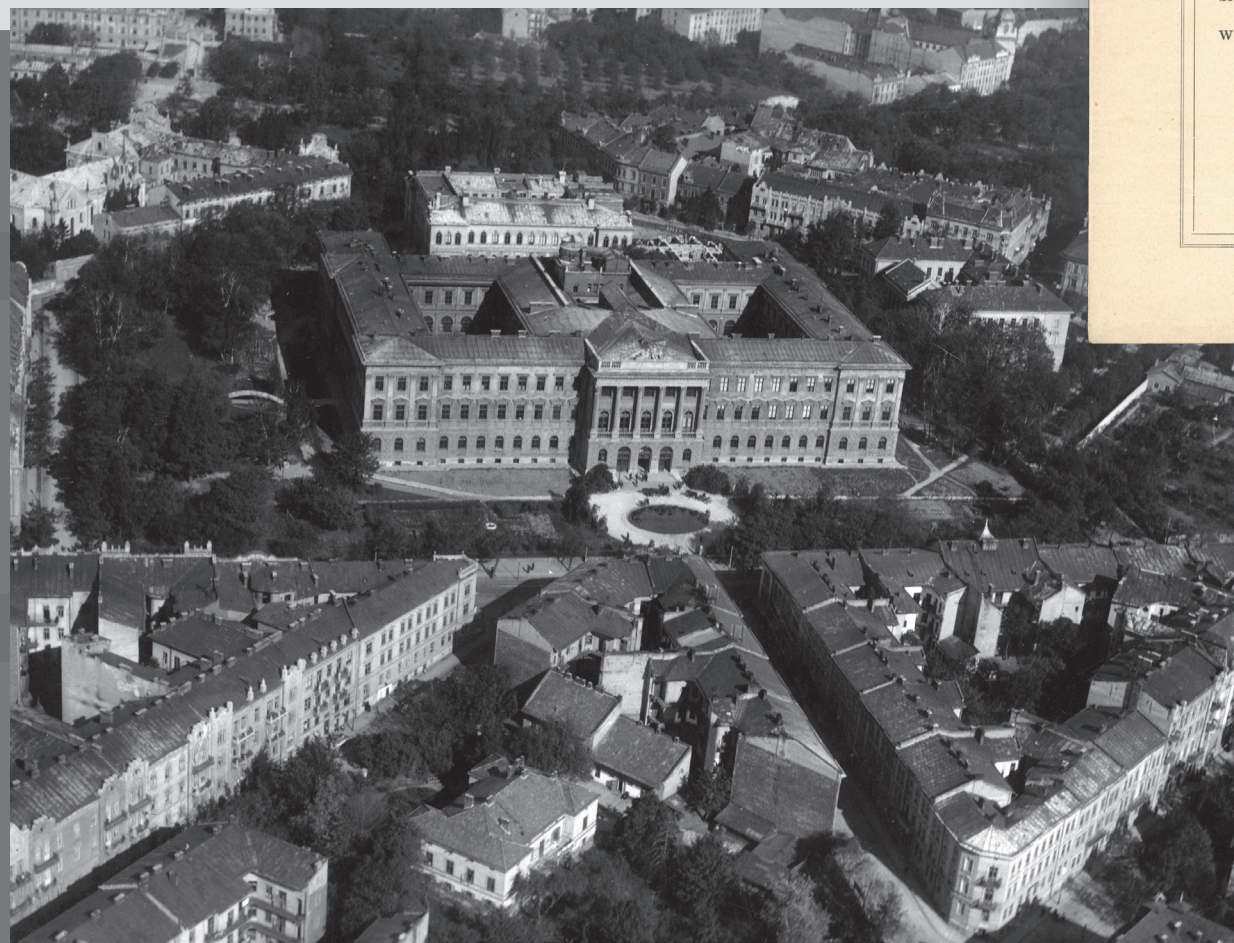
Okres studencki

← Świadectwo dojrzałości Władysława Sikorskiego.
 AAN

W 1902 r. Władysław Sikorski rozpoczął studia na Wydziale Dróg i Mostów Politechniki Lwowskiej, uwieńczony dyplomem inżynierskim. W trakcie studiów odbył służbę wojskową w armii austro-węgierskiej. Początkowo niechętny służbie w wojsku zaborcy tak pisał do swego przyjaciela Franciszka Smolki: *Wojskowość, jak widzę, odpowiadałaby bardzo mojej istocie duchowej [...]. Nie poświęcę ja jednak na czas nieograniczony i niepewny swej energii obcym, o nie. Dziś kształcę się w tym zawodzie z zapalem, by owoce mej pracy ofiarować Ojczyźnie, gdyby w danym nieprzewidzianym wypadku tego zażądała.*

↓ Budynek Politechniki Lwowskiej, 1932 r.
 NAC

↑ Karta przyjęcia Władysława Sikorskiego na pierwszy rok studiów na wydziale inżynierii w Cesarsko-Królewskiej Szkole Politechnicznej (Politechnika Lwowska).
 AAN

INSTYTUT
 PAMIĘCI
 NARODOWEJ

Organizacje niepodległościowe

Atmosfera Lwowa, będącego polityczną i kulturalną stolicą ziem polskich pod zaborami, sprzyjała nasileniu dążeń niepodległościowych. Jeszcze w gimnazjum Sikorski był członkiem „Zetu”, organizacji związanej z Ligą Narodową. Na studiach zaangażował się w działalność Towarzystwa Szkoły Ludowej, której celem było szerzenie oświaty wśród chłopów i robotników. Z czasem jednak za główny swój cel obrał zbrojną walkę o niepodległość, co spowodowało jego przystąpienie do Związku Odrodzenia Narodu Polskiego. Udział w tej tajnej, paramilitarnej organizacji niepodległościowej, uważanej za nieoficjalną młodzieżówkę Polskiej Partii Socjalistycznej w rejonie lwowskim, doprowadził go do zbliżenia ze środowiskiem Organizacji Bojowej PPS, dla członków której od 1907 r. prowadził kursy wojskowe.

→ *Niechaj żywi nie tracą nadziei i przed narodem niosą oświaty kaganiec.*
Pocztówka
wydana przez
Wydawnictwo
Towarzystwa
Szkoły
Ludowej.
📍 Polona
Biblioteka
Narodowa

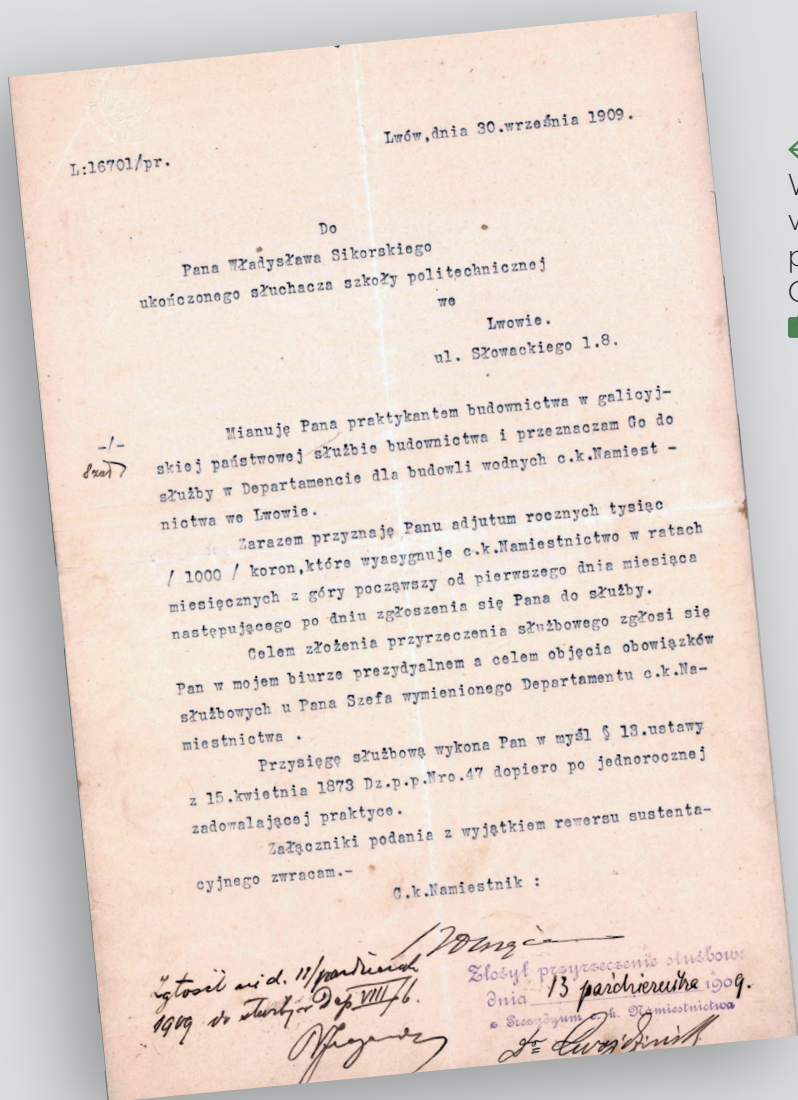
← Znak Związku Młodzieży Polskiej „Zet” do którego należał Władysław Sikorski.
📍 T. Piskorski, Wykaz poległych i zmarłych uczestników ruchu niepodległościowego młodzieży narodowej (członków Związku Młodzieży Polskiej - „Zet”, Organizacji „Przyszłość” - „Pet” i innych stopni organizacyjnych w okresie lat 1886-1936, Warszawa 1936

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Życie prywatne

← Dokument przyjęcia Władysława Sikorskiego do pracy w roli praktykanta w galicyjskiej państwowej służbie budownictwa C.K. Namiestnictwa we Lwowie.

📄 AAN

W 1909 r. Władysław Sikorski podjął pracę w Galicyjskiej Państwowej Służbie Budownictwa, gdzie między innymi zajmował się regulacją brzegów Dunajca i Wisły. W tym samym roku poślubił przybraną córkę swych opiekunów, Helenę Zubczewską. W 1912 r. przyszła na świat ich córka Zofia, która podczas II wojny światowej była sekretarką, tłumaczem i doradcą ojca, a także komendantką główną Pomocniczej Służby Kobiet.

→ Gen. Władysław Sikorski z rodziną w trakcie popołudniowej herbaty.

📄 NAC

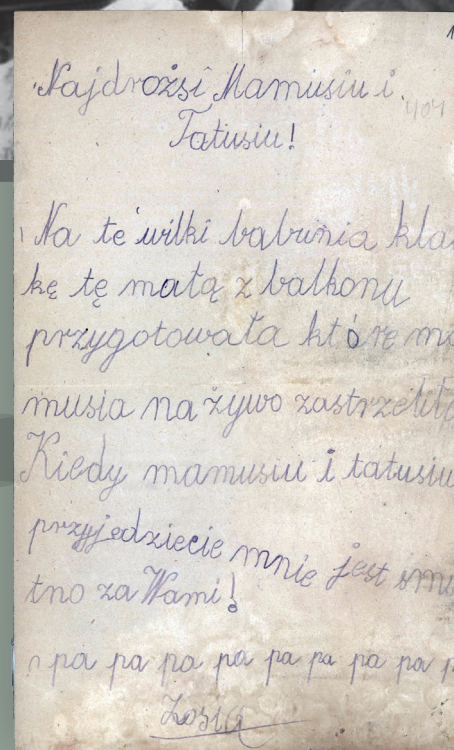

↑ Zofia Sikorska podczas zawodów hippicznych, lipiec 1932 r.

📄 NAC

→ List małej Zosi do rodziców.

📄 AAN

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Życie rodzinne Generała ułożyło się jak najlepiej. Pani Helena Sikorska, małżonka Generała, jest jego towarzyszką życia od wczesnej młodości, spędzonej wspólnie we Lwowie w pracy niepodległościowej przed rokiem 1918. Prawdziwym ukochaniem Generała jest jego jedynaczka, Zofia Leśniowska - ogromnie do niego podobna - oprócz wzrostu. Gen. Sikorski przywiązany jest niesłychanie do rodziny i bardzo lubi przebywać w jej otoczeniu.

↑ Leon Mitkiewicz Z gen. Sikorskim na obczyźnie, Paryż 1968

↑ Władysław Sikorski z żoną Heleną i córką Zofią przy śniadaniu w ich londyńskim mieszkaniu.

📷 IWM

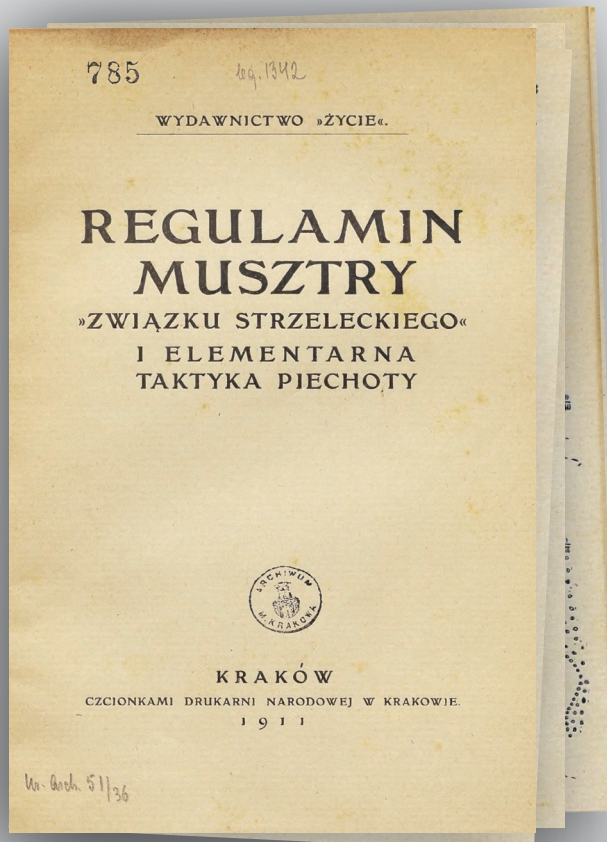
INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

IWM

Związek Walki Czynnej

W 1908 r. Kazimierz Sosnkowski, z inspiracji Józefa Piłsudskiego, zainicjował powstanie Związku Walki Czynnej we Lwowie, którego celem było zbrojne odzyskanie przez Polskę niepodległości. Jednym ze współorganizatorów z ramienia Związku Odrodzenia Narodu Polskiego, a także wykładowcą w zorganizowanej przez ZWC niższej szkole żołnierskiej był Władysław Sikorski, występujący pod pseudonimem „Władek Lwowski”. Przygotowując się do działań zbrojnych na terenie zaboru rosyjskiego, władze ZWC utworzyły w 1910 r. we Lwowie Związek Strzelecki, którego prezesem został Sikorski. Jednocześnie na spotkaniu stronnictw politycznych w Wiedniu podjęto decyzję o powstaniu Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych w której, z ramienia PPS, czynnie działał.

← Napisany przez Władysława Sikorskiego Regulamin musztry „Związku Strzeleckiego” i elementarna taktyka piechoty. Wydany nakładem wydawnictwa „Życie” w Krakowie w 1911 r.

Karta kwalifikacyjna dla Komisji Weryfikacyjnej.

Wzrost kwalifikacyjny wyznacza każdy oficer właściwie i prawidłowo stanowiący dowództwo. Odpowiedzialność sądowa za prawdziwość podanych dat całkowicie spada na podającego.

1. Imię i nazwisko: Władysław Tuziński	2. Stopień: Porucznik
3. Data i miejsce urodzenia: 20/11/1881, Lwów	4. Wyższe wykształcenie: Wydział Inżynierski, Politechnika Lwowska
5. Data i miejsce służby w armii: 1906-1912, 1914-1918	6. Data i miejsce służby w Wojsku Polskim: 1918-1919, 1920-1921

Wykazanie:

1. Wykształcenie: a) ogólna, b) wojskowa

2. Służba w armii: a) w Austro-węg. i Leg. Pol., b) w Wojsku Polskim

3. Służba w oddziałach W.P.

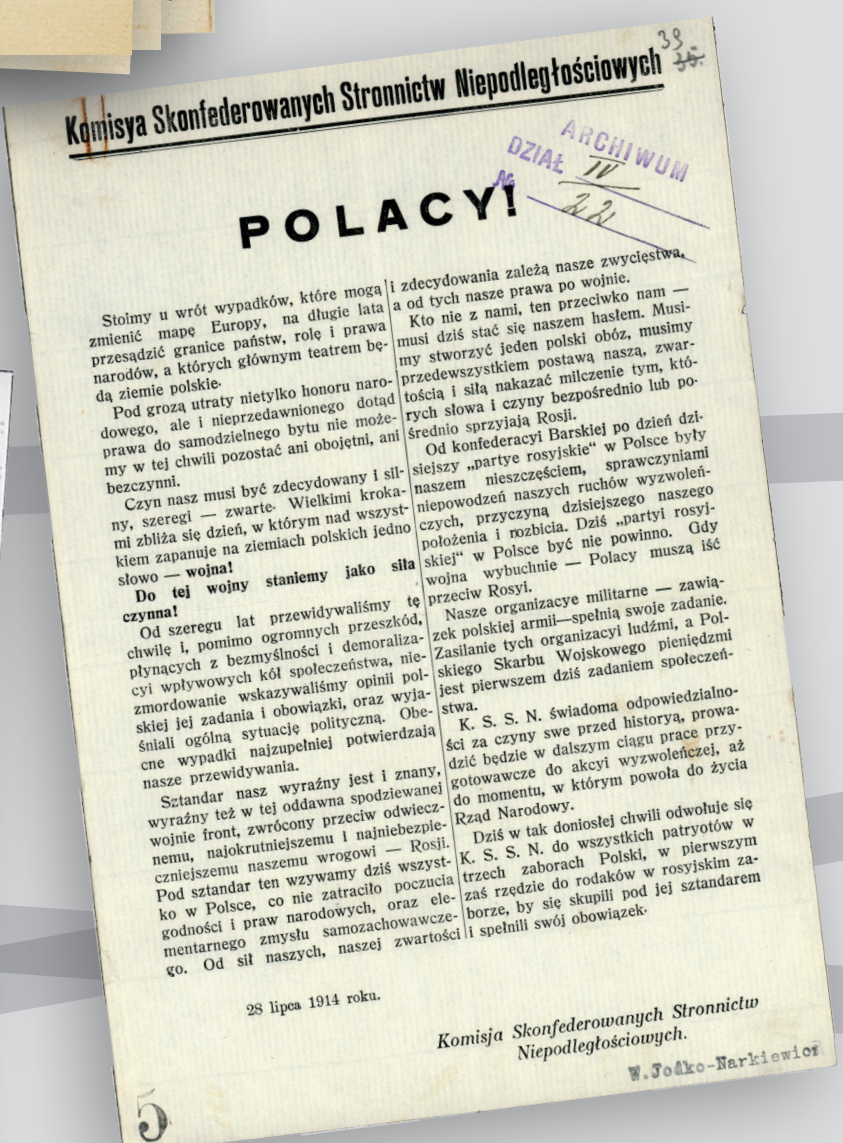
4. Przerwy w służbie

5. Przebieg służby w Wojsku Polskim

6. Przerwy w służbie

7. Wykazanie: a) w Wojsku Polskim, b) w Wojsku Czerwonoarmijskim

8. Wykazanie: a) w Wojsku Polskim, b) w Wojsku Czerwonoarmijskim

↑ Odezwa Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych.

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

↑ Karta kwalifikacyjna Władysława Sikorskiego dla Komisji Weryfikacyjnej.
Centrum Pamięci Generała W.E. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym

Wielka Wojna

↑ Przy mapie ptk. Władysław Sikorski szef Departamentu Wojskowego Naczelnego Komitetu Narodowego, obok stoi dr Wacław Tokarz, za stołem siedzi szef Biura Prasowego dr Stanisław Kot.

📷 J. Dąbrowski *Dziennik 1914 - 1918*, Kraków 1977 r.

Wraz z wybuchem I wojny światowej Władysław Sikorski włączył się w tworzenie polskich struktur wojskowych. Od 1914 r. kierował Departamentem Wojskowym Naczelnego Komitetu Narodowego, odpowiadając między innymi za organizację Legionów Polskich. We wrześniu 1914 r. awansował na stopień podpułkownika Legionów, w sierpniu 1916 r. uzyskał stopień pułkownika i na krótko objął dowództwo 3. Pułku Piechoty Legionów. Szybko jednak powrócił do pracy na poprzednim stanowisku. Jako komendant Komendy Uzuppełnień Polskiego Korpusu Posiłkowego, dowiedziawszy się o postanowieniach traktatu brzeskiego z 9 lutego 1918 r., wraz z podległymi sobie żołnierzami wypowiedział posłuszeństwo władzom austriackim, za co został internowany.

← Płk. Władysław Sikorski podczas polowej mszy odprawionej w maju 1916 r. przez ks. bp Władysława Bandurskiego. Na środku widoczny Józef Piłsudski.

📷 NAC

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

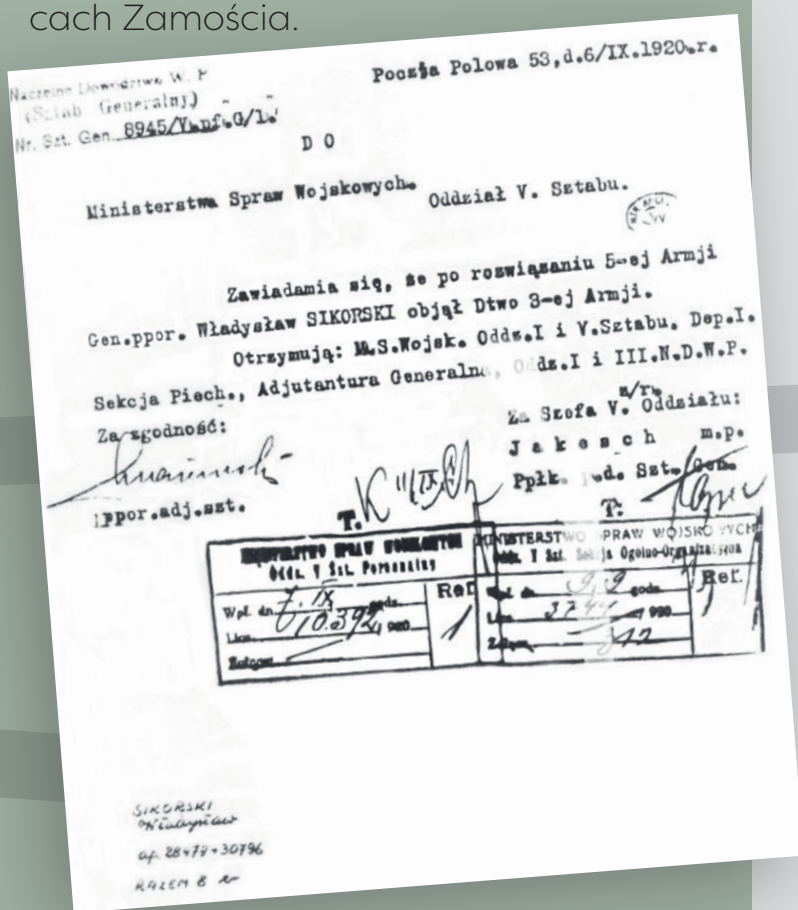

O niepodległość i granice

W kwietniu 1918 r. Władysław Sikorski przybył do Krakowa kontynuując działalność polityczną i wojskową. 30 października 1918 r. otrzymał nominację na szefa Sztabu gen. por. Stanisława Puchalskiego, będącego dowódcą WP w Małopolsce i na Śląsku, a 21 listopada został kwatermistrzem w Dowództwie Grupy Operacyjnej „Wschód”. W styczniu 1919 r. mianowano go dowódcą Grupy Operacyjnej „Bartatów”. W wojnie polsko-bolszewickiej dowodził 9. Dywizją Piechoty i Grupą Poleską, a od 6 sierpnia 1920 r. 5. Armią, powstrzymując 3 i 15 Armię bolszewicką podczas Bitwy Warszawskiej. Następnie od 26 sierpnia dowodził 3. Armią, walczącą w okolicach Zamościa.

← Gen. Władysław Sikorski rozmawia z żołnierzami 5. Armii podczas bitwy warszawskiej. WBH

↓ Gen. ppor. Władysław Sikorski wraz z członkami dowództwa 3. Armii Wojska Polskiego przed siedzibą dowództwa. AIPN

↑ Zawiadomienie o przejęciu dowództwa 3. Armii Wojska Polskiego przez gen. ppor. Władysława Sikorskiego. Centrum Pamięci Generała W. E. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Polityk i dowódca

↑ Uroczystość odsłonięcia, pomnika księcia Józefa Poniatowskiego przed Pałacem Saskim. Na podwyższeniu siedzą od prawej: premier Władysław Sikorski, prezydent Stanisław Wojciechowski, marszałek Ferdynand Foch, marszałek Józef Piłsudski. W drugim rządzie widoczny m.in. ppłk. Bolesław Wieniawa-Długoszowski. Warszawa, 3 maja 1923 r.

📷 NAC

W kwietniu 1921 r. Władysław Sikorskiego powołano na stanowisko p.o. szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, co było dowodem uznania jego wojennych zasług. W tym czasie organizował pomoc dla III powstania śląskiego, włączył się także aktywnie w umacnianie sojuszu z Francją. 18 grudnia 1922 r., dwa dni po zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza, Sikorski został powołany na urząd Prezesa Rady Ministrów oraz ministra spraw wojskowych. Po złożeniu dymisji w maju 1923 r., wyjechał do Francji wykorzystując urlop na studia we francuskim Sztabie Generalnym. W lutym 1924 r. ponownie został ministrem spraw wojskowych. Od grudnia 1925 r. do marca 1928 r. pełnił funkcję dowódcy Okręgu Korpusu nr VI we Lwowie.

← Minister spraw wojskowych gen. Władysław Sikorski podczas wizyty Josepha Avenola, zastępcy Sekretarza Generalnego Ligi Narodów, styczeń 1925 r.

📷 NAC

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Wódz Naczelny i Premier

Pogłębiający się konflikt z Józefem Piłsudskim i jego zwolennikami skutkowało odsunięciem Władysława Sikorskiego od wojska i funkcji państwowych. Próba powrotu do czynnej polityki było założenie w 1936 r., wraz z Ignacym Paderewskim, ugrupowania zwanego Frontem Morges. Jednak dopiero wybuch II wojny światowej zmienił radykalnie jego sytuację. We wrześniu 1939 r. Sikorski zgłosił marszałkowi Edwardowi Rydzowi-Śmigłemu gotowość do podjęcia służby wojskowej. Otrzymał odmowną odpowiedź udał się do Rumunii, a następnie do Francji. 28 września 1939 r. objął dowództwo nad Wojskiem Polskim, 30 września został powołany na premiera i ministra spraw wojskowych, 7 listopada 1939 r. objął stanowisko Wodza Naczelnego.

← Gen. Władysław Sikorski i prezydent RP Władysław Raczkiewicz podczas uroczystości wręczenia sztandaru Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich w Malesroit we Francji, 10 kwietnia 1940 r.

📍 NAC

→ Gen. Władysław Sikorski odwiedzający polskie okręty, w bazie brytyjskiej marynarki wojennej w Rosyth, wręcza odznaczenia oficerom na pokładzie niszczyciele ORP „Burza”.

📍 AIPN

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Wódz Naczelny i Premier

Po klęsce Francji w czerwcu 1940 r. Władysław Sikorski wraz z rządem i częścią polskiego wojska ewakuował się do Wielkiej Brytanii, deklarując chęć dalszej walki u boku Brytyjczyków. 5 sierpnia 1940 r. podpisał polsko-brytyjską umowę wojskową dotyczącą formowania polskiej armii w Wielkiej Brytanii. 30 lipca 1941 r. w Londynie, w obecności Winstona Churchilla, podpisał polsko-sowieckie porozumienie, zwane układem Sikorski-Majski, które było próbą unormowania stosunków z ZSRR. Zostały one zerwane przez władze sowieckie 25 kwietnia 1943 r. Podczas licznych podróży intensywnie zabiegał o poparcie sprawy polskiej, m.in. spotykając się z prezydentem USA Franklinem Delano Rooseveltem.

↑ Premier Władysław Sikorski i premier Wielkiej Brytanii Winston Churchill podczas podpisywania polsko-brytyjskiej umowy wojskowej. Londyn, 5 sierpnia 1940 r. NAC

← Gen. Władysław Sikorski podczas wizyty w Stanach Zjednoczonych w 1941 r. NAC

→ Gen. Władysław Sikorski podczas wizyty w oddziałach Polskich Sił Zbrojnych z ZSRR powstałych na mocy porozumienia Sikorski-Majski z 30 lipca 1941 r. AIPN

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

→ Generał Władysław Sikorski rozdaje autografy dla żołnierzy Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich przed ich odpłynięciem do Norwegii, 21 kwietnia 1940 r.

📷 AIPN

Nie dawał nigdy za wygraną, przeciwnościom przeciwstawił niewyczerpany optymizm, który był mu przyrodzony, ale który wy pływał z poczucia własnych możliwości, zasobów pomysłowości, energii i pracowitości. Przyrodzony optymizm, przyrodzony gest, rycerska postawa, błysk szafirowych oczu, oto zharmonizowane nuty jego bojowej fanfary, od której padały mury niejednego Jerycha

↑ Edward Raczyński *W sojusznicy Londynie. Dziennik ambasadora Edwarda Raczyńskiego 1939-1945.* Londyn 1997 r.

📷 AIPN

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Ostatnia podróż

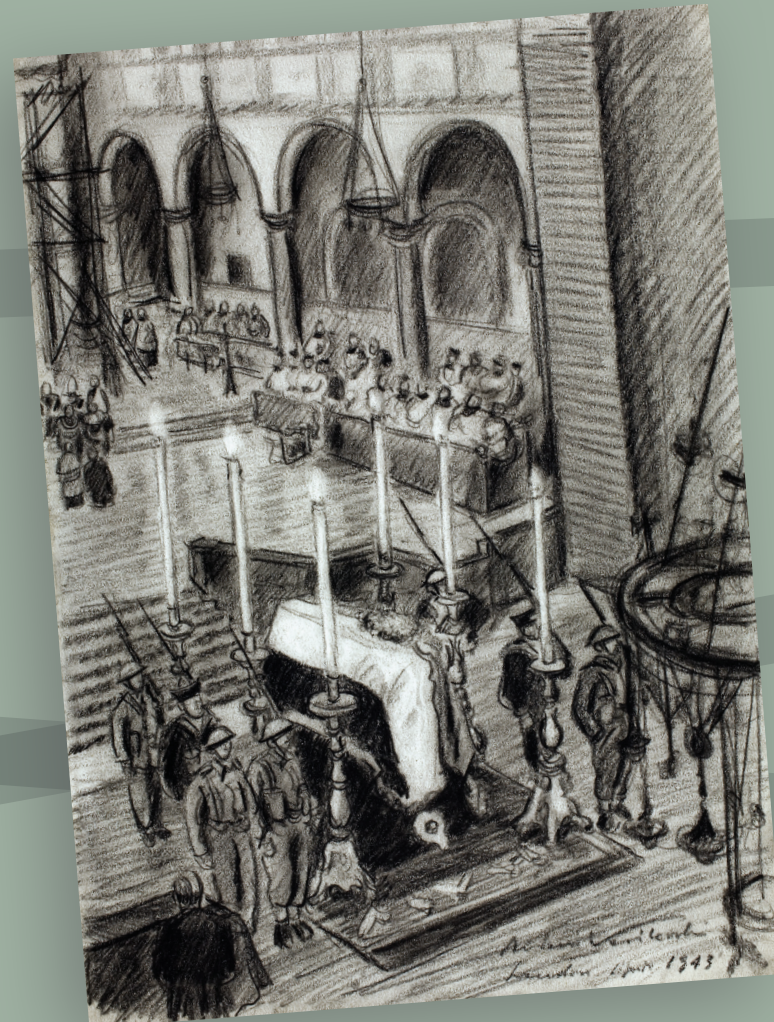
↑ Msza pogrzebowa gen. Władysława Sikorskiego. Na zdjęciu widoczni między innymi Helena Sikorska, prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Władysław Raczkiewicz, premier Wielkiej Brytanii Winston Churchill.

📍 NAC

→ Msza św. pogrzebowa gen. Władysława Sikorskiego w Katedrze Westminsterskiej, 15 lipca 1943 r., rysunek Antoniego Wasilewskiego
📍 Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem

W maju 1943 r. Władysław Sikorski wyruszył na inspekcję wojsk polskich na Bliskim Wschodzie. W drodze powrotnej 4 lipca, tuż po starcie z lotniska na Gibraltarze, samolot którym leciał wpadł do morza. Wszyscy będący na pokładzie, poza pilotem, zginęli, w tym córka generała Sikorskiego, Zofia Leśniowska. Ciało Sikorskiego przetransportowano do Anglii na pokładzie niszczyciela ORP „Orkan”. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 15 lipca w Katedrze Westminsterskiej z udziałem przedstawicieli władz polskich i brytyjskich, w tym Winstona Churchilla. Pośmiertnie został odznaczony Orderem Orła Białego. Rada Ministrów RP postanowiła także, że po wojnie jego ciało spocznie na Wawelu. Stało się to dopiero 17 września 1993 r.

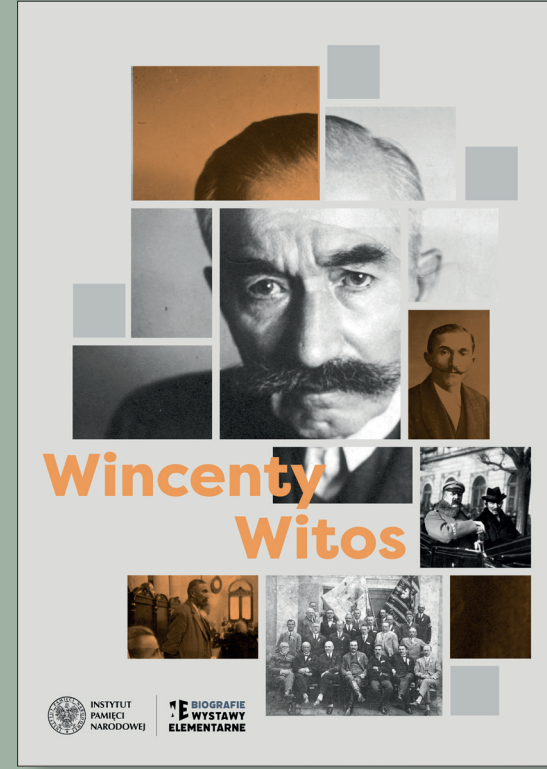
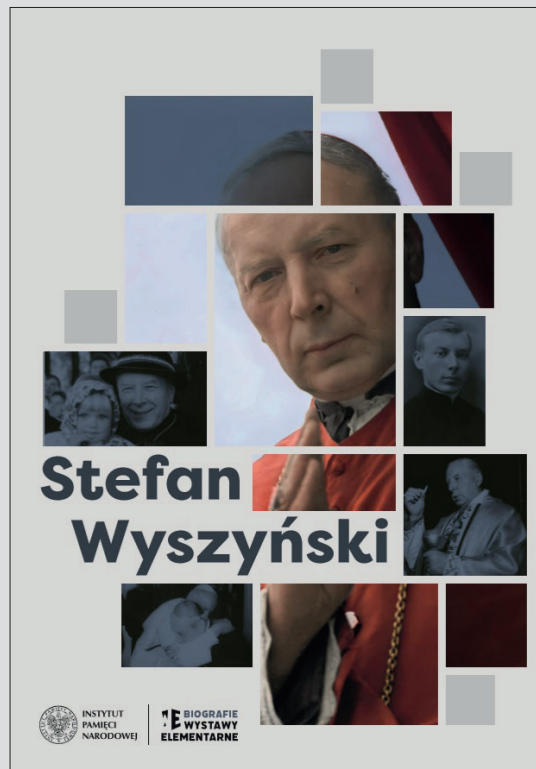
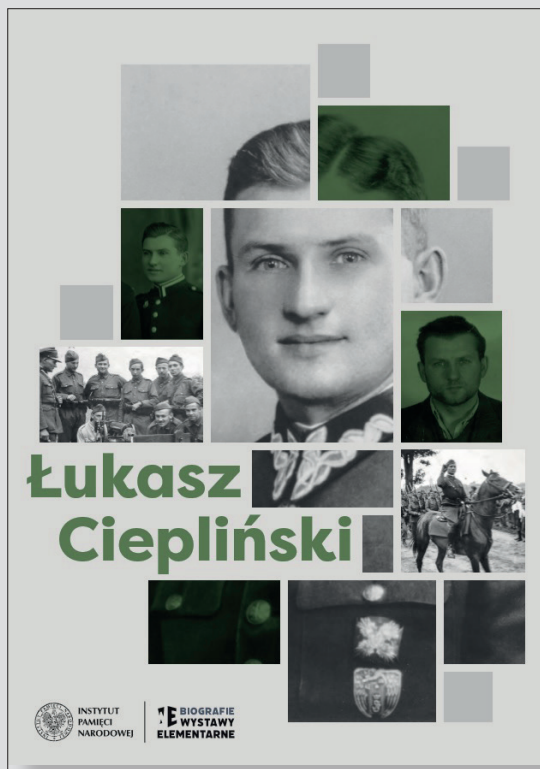
↑ *Idealy polityczne mego męża były zawsze te same. Ideałem tym była Polska niepodległa, cała i naprawdę demokratyczna.* Helena Sikorska, (Jacek Krzysztof Danel, *Spory wokół powrotu prochów generała Sikorskiego do Polski 1943-1981*, Gorzów Wielkopolski 2004, s. 8-9.)
Helena Sikorska wychodząca z katedry westminsterskiej. 📍 NAC

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Zobacz więcej wystaw z serii na www.edukacja.ipn.gov.pl

Zobacz inne wystawy Elementarne:

Autorzy/Autor Wystawy: Maciej Rędziniak
Recenzja: Michał Maślowski, Szymon Węglowski
dr hab. Marek Gałęzowski
Korekta: Małgorzata Kuźniar (Wyd. Edytorial)
konceptcja graficzna serii: Paulina Żak
skład: Katarzyna Hudzicka-Chochorowska

W wystawie wykorzystano zdjęcia: Archiwum Akt Nowych,
Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Centrum Pamięci Generała
W. E. Sikorskiego w Tuszowie Narodowym, Imperial War Museum,
Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Polony
Biblioteki Narodowej, Szkoły Podstawowej im. gen. Władysława Sikorskiego
w Hyżnem, Wojskowego Biura Historycznego

**INSTITUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**